

Pro arte:

Snazíme se investory inspirovat

Připravila: Lucie Drdová
Foto: Ondřej Pýcha

Investiční fond Pro arte se zrodil z privátní iniciativy skupiny obdivovatelů umění v roce 2012. Dnes disponuje jměním v hodnotě 276 miliónů a své působení rozšiřuje do francouzské metropole, kde v loňském roce otevřel galerii Orbis pictus. Obchodně se rozhlíží po příležitostech na světovém trhu a usiluje o kontextualizaci českého umění.

Finanční ředitelka Alexandra Bízková a znalec umění Adam Hnojil působí jako sehraný pár. Alexandra brilantně vypočítává, jak se fondu daří budovat silné portfolio, zatímco Adam zasněženě hovoří o dílech, která nedávno zakoupili. Umění československé moderny a meziválečné avantgardy tvoří jádro investičního zájmu, ale jejich další kroky směřují k evropské expanzi. Oba se aktivně zajímají o dění na místní scéně současného umění. Ačkoli tento segment trhu tvoří marginální podíl v majetku fondu, představuje nedílnou součást jejich osobního zájmu. Nadcházející výstava Federica Díaze, která se zahajuje 1. října v galerii ve Vratislavském paláci, je toho důkazem.

Máte skvělý přehled o dění na současné scéně. Sledujete kontinuálně tvorbu žijících umělců?

Alexandra Bízková: Vhled je nutný, ačkoli u nás tvoří současné umění malou část celkového objemu. V naší galerii jsme vystavovali Radku Bodzewicz, Moniku Žákovou nebo Patrika Pelikána.

Adam Hnojil: Ano, je to součást portfolia. V rámci diverzifikace tvoří pár procent a nesledujeme tím větší obchodní cíl. Jsme si jistí, že se v budoucnu jejich díla prodají s předpokládaným výnosem, ale neuvažujeme o tom, že bychom se soustředili na nákup současného umění. Je to především srozumitelný komunikátor s nejšířší veřejností. Pochopitelně nám přijde zajímavé konkrétní autory podporovat.

To je důležitý, téměř filantropický aspekt, ale činnost fondu má své jasné priority. Projevila se koronavirová krize na vaší práci?

AB: Fond funguje v dlouhodobém horizontu, takže naše činnost nebyla nijak ovlivněna. Otevřeně mohu říct, že nyní na konci měsíce budou do fondu vstupovat dva noví akcionáři. Někteří ze stávajících investorů navyšují své vklady, což je pro nás velmi pozitivní signál. Jsme rádi, že naši klienti vnímají svůj vklad ve fondu především jako ochranu majetku a rozumí dlouhodobému charakteru naší práce. Jsme tak v komfortní pozici, což je skvělé. Vzhledem k tomu, že v portfoliu jsou primárně díla z první poloviny minulého století a poválečného období, nedošlo k útlumu obchodování.

S tím, jak fond roste, se vaše pozornost začala výrazně ubírat i mimo český trh. Jakým směrem se zaměřujete v oblasti akvizic?

AB: S přibývajícimi vklady a růstem fondu bylo vykročení k širšímu evropskému trhu logické, až skoro nevyhnutelné. Na tento krok jsme se však připravovali dlouho, téměř od samotného počátku naší činnosti prostřednictvím Paříže. Loni jsme zde otevřeli vlastní galerii, ale na francouzském a také německém trhu fungujeme již řadu let. Jsme schopni odtud získávat dobrá díla. Původně jednostranná aktivita, převážně akviziční, se v čase proměnila v obousměrnou, s rozšířením francouzské klientely. Poslední velké nákupy fondu se týkaly světového umění. Jedná se o uváženou strategii, kdy se zaměřujeme na velká jména, respektabilní díla s prověřenou proveniencí. Jedním z našich cílů je, aby se světové umění dostalo mezi místní investory a sběratele. Když jsme poprvé připravili Salon, kde v podtitulu figurovala jména Miró, Dalí a Klee, měli jsme pocit, že lidé byli překvapeni, že tyto klasiky u nás mohou vidět a zakoupit. Případá mi, že dochází k jakémusi mentálnímu obratu, který se běžně děje u velkých sbírek. Jejich majitelé již chápou, že si mohou koupit Hanse Hartunga s dobrou proveniencí ze spolehlivého zdroje. Domnívám se, že je tu řada lidí, která disponuje dostatečným kapitálem, ale z nějakého důvodu nadále preferuje to, co má prověřeno v českém umění. Ten posun v uvažování ale postupně přichází. Důvěřujeme tomuto předpokladu a s radostí pozorujeme, že počet zájemců o umění dlouhodobě roste.

„Subjekty jako náš fond mají možnost ovlivňovat pozitivními příklady. Snažíme se inspirovat naše investory, aby sbírali české a zahraniční umění.“

To je jistě velká ambice, aby se fokus českých sběratelů rozšiřoval o další kontext. Každá taková sbírka by pak měla mít jasný aspekt nebo zaměření, jinak je takové rozšíření spíš možným důvodem k nejistotě a trvání na hodnotách domácího trhu. Tímto chápu vaše cesty s klienty po výstavách, mezinárodních veletrzích, návštěvy ateliérů. Svým způsobem jdete cestou edukace, která jistě nebyla původní prioritou fondu.

AB: Na počátku nebylo naším záměrem edukovat, ale vzniklo to velice organicky, protože naši investoři ukazují velký zájem a hledají přesah. Dnes bych řekla, že je to atraktivní součást naší činnosti.

Jak o tom vaši klienti uvažují?

AH: Na to se jich zeptejte třeba za pět let. Z ryzích investorů se mohou stát investoři i poučení sběratelé. Vše má svůj čas. Když se podívám na naše akcionáře, jedná se o heterogenní skupinu velice inspirativních a zajímavých individualit. Kromě typických investorů jsou mezi nimi zvědaví začínající sběratelé, kteří se rádi vzdělávají a nechají se edukovat. Část z nich sběratelské vášni podlehne natolik, že si třeba koupí cenné a drahé dílo světové ikony. Přesto je na hodnocení brzy. S některými lidmi jsme zatím příliš krátce na to, abychom mohli udělat nějaký závěr, který by měl jednoznačnou výpovědní hodnotu.

AB: Máme však ambici být touto silou. České umění je kvalitní, ale je to přece jen úzký výsek toho, co se nyní na scéně děje. Myslím si, že subjekty jako náš fond mají možnost ovlivňovat pozitivními příklady. A snažíme se inspirovat i naše investory, aby sbírali české a zahraniční umění. V Česku je ta startovací čára nesmírně posunutá. Ještě pořád doháníme, co v naší krajině udusala léta komunismu. Když to srovnám s francouzským prostředím, kde je přirozené, že lidé vyrůstali obklopeni originály a patří k dobrému tónu vlastnit umělecké dílo. Rádi bychom přispěli k posunu v myšlení a pomáhali překonávat obavy z pořízení originálů uměleckých děl. Je to však dlouhá cesta.

AH: Napadá mě konkrétní analogie jednoho českého sběratele, který si v určitou chvíli uvědomil, že na jistý typ umění nedosáhne, protože je již příliš drahé. Proto v rámci své sbírky některá díla substituuje zahraničním uměním, ze kterého čeští autoři vycházeli, a také se mu samozřejmě v čase zhodnotilo. Mnoho sběratelů si velmi dobře uvědomuje, že některá díla už jsou nedosažitelná, a když je něco nedosažitelného, tak jednoduše hledáte to, čím svoji vášeň nahradíte. V poslední době hodně lidí začalo sbírat například současné umění, což je fajn. Není ale jen substitutem něčeho, čeho se na trhu s uměním nedostává? Namísto potvrzení kulturnosti národa, který chce umění podporovat a vzdělávat, není pouze ukazatelem nedostatku na trhu s uměním? Nechybí zde právě segmenty gotického, renesančního, barokního nebo třeba onoho zahraničního

umění? Trochu provokativně řeknu – není sbírání současného umění jen jednoduchou společenskou aktivitou publika, které si k umění teprve hledá cestu, a současné umění mu přijde srozumitelné, společensky komunikativní a trendové?

AB: Asi bych nebyla tak kritická jako Adam. I když se v oblasti současného umění bohužel občas objevují určité spekulativní nástroje a známe příklady umělců, kteří „vznikli“ prostřednictvím chytré strategie nebo manipulace. My se snažíme propagovat kvalitu. V poslední době jsme zakoupili díla Federica Díaze, Evy Kotátkové nebo Jaromíra Novotného, o jejichž významu a hodnotě nepochybujeme.

To jsou samozřejmě již institucionálně etablovaní umělci.

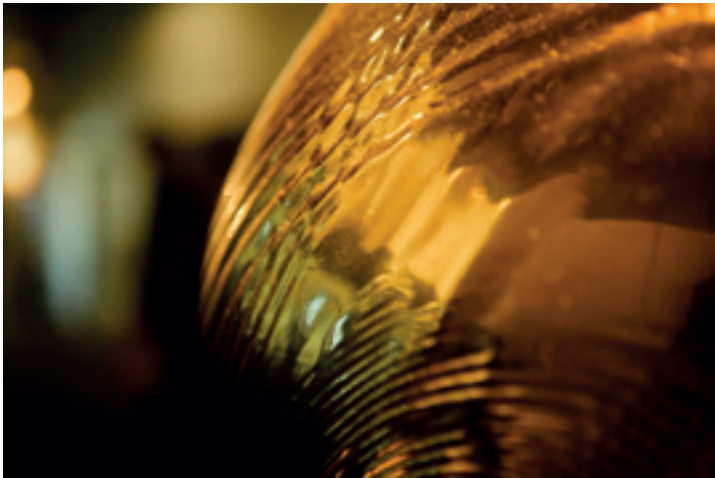
AH: Ano, ale na druhou stranu bychom nechtěli, aby to vyznělo, že se zaměřujeme jen na prověřená jména. Zní to jako klíšé, ale skutečně hledáme kvalitu úplně ve všem. Je to stěžejní kritérium, a i v rámci tvorby jednoho autora hledáme ta nejlepší díla. Také v případě nadcházející výstavy Federica je soubor složen ze dvou Federicových již legendárních poloh – Outside itself z benátského bienále a pak slavná lacrimAu. V našem přístupu spojujeme oba podstatné přístupy, které nás charakterizují: tj. obchod s kvalitním uměním a edukaci skrze kvalitní umění.

Jak vyhledáváte vhodná díla k akvizici? Jak probíhá samotný proces?

AH: Akvizice schvaluje investiční výbor, který se promptně vyjadřuje ke všem nabídkám. To je jeden ze základních instrumentů. Vyhodnocujeme kvalitu nabídky a její potenciál v čase. K tomu je důležité detailně znát především českou sběratelskou scénu. Samozřejmě aktivně sami hledáme, ale primárně selektujeme danou nabídku. Musíme ale být schopni reagovat na každou nabídku, která má potenciál, a proto mohu říct, že kdyby se objevila nabídka třeba na absolutně nedostupné autory, kteří vás ani nenapadnou poptávat, měli bychom být schopni zareagovat. Naše expertiza také spočívá v tom, že jsme schopni určit kvalitu daného díla a umístit ji v čase pět let dopředu, když k oné hodnotě finální kupec nebo sběratel ještě nedorostl. Proto jde také ruku v ruce s obchodem zmíněná edukace. Za pět let na díle vyděláváme částku, kterou předpokládáme, a to nám stačí.

AB: Za perspektivní jsou považovány investice s očekávaným výnosem nad 12 % p. a., což není úplně lehké kritérium. Je to systematická práce. Adam je hlavním analytikem fondu. Společně s dalšími kolegy neustále a aktivně rešeršují. Současně budujeme vztahy se sběrateli. Není to však tak, že bychom si z významných sbírek mohli jednoduše vybírat. Pokud nazraje chvíle, kdy uvidí něco u nás, nebo naopak my u nich, tak může vzniknout diskuze. Tento dialog se sběrateli považují za nejvíc delikátní práci. Pokud vybíráme dílo nabídnuté aukčním domem, je to pochopitelně snazší. Ale i v tomto případě se jedná o dvoukolový systém, kdy se vyjadřuje poradní sbor a investiční výbor rozhoduje a dává jasné mantinely.

„Naši akcionáři jsou velice inspirativní a zajímavé individuality. Kromě typických investorů jsou mez nimi zvědaví začínající sběratelé.“

LacrimAu **Federica Díaze** představuje Pro Arte společně s Outside itself 1. 10.–18. 12. 2020

Jak jste zmínili, hledáte na francouzském a německém trhu. Akcentujete také evropské paralely k českému umění v daném období?

AH: Spíše hledáme české analogie se zahraničním. V opačném gardu pouze tehdy, pokud hledáme konkrétní dílo, které chceme umístit do české sbírky. Vzhledem k tomu, že zahraniční umění prodáváme především v zahraničí, nemělo by to smysl.

Vaše galerie v Paříži ale programově zasazuje některé české umělce do kontextu evropské avantgardy. Co bylo primárním důvodem k jejímu otevření?

AB: Orbis pictus je koncipována pro pařížského, respektive francouzského diváka.

AH: Galerii vede Sitor Senghor, který se v místním galerijním prostředí pohybuje velice dlouho. Jednoznačně cílí na mezinárodní trh a publikum. Tato spolupráce nám také umožňuje průniky českých umělců v zahraničním prostředí. Je to též skvělá platforma pro příjem zboží, která není pouze pro současné umění. Galerijní program vzniká v komunikaci mezi pařížským vedením a kolegou Pavlem Chalupou. V současné době vystavují Kimiko Yoshidu a Ernesta Důků. Výstavní program je širokospektrální od konzervativních poloh, jak ji představila expozice Josefa Šímy a Henriho Michauxe, až po současné umění. Je to analogický model toho, co děláme v Praze, když představujeme klasickou avantgardu, určité portfolio nebo současné autory.

Galerie tedy kombinuje několik modelů, kdy má ve svém výstavním programu téměř institucionální ambici, ale současně se chce také účastnit mezinárodních veletrhů s uměním?

AB: Veletrh, na který aktuálně míří a který se snad odehraje, je Fine Arts Paris. Je víc zaměřený průřezově, nejen na současné umění. Též v samotném galerijním portfoliu hraje prim starší, prověřené umění. Opět hovoříme o období klasické avantgardy a poválečného umění. Nová galerie přímo navazuje na činnost Galerie Thessa Herold, což se odráží i v jejím zaměření. Přišlo nám logické pokračovat v kurzu, který Thessa udržovala po desetiletí. Pro pařížskou klientelu nedošlo k výrazné proměně. Myslím si, že ani tolik nevnímají „rebranding“ galerie. Thessa je už mnoho let výraznou osobností pařížské umělecké scény. Byla první galeristkou Zao Wou-Kiho. Vystavovala Henriho Michauxe, Roberta Mattu nebo Josefa Šímu. Proto vznikly ony průniky k českému umění, ale nechceme to výrazněji akcentovat. Francouzi mají své preferované směry. Československé umění je pro ně zosobněno prověřenými jmény jako Kupka, Toyen a Šíma. To jsou oblasti, kde jsme historicky velmi silní a profitujeme z přístupu do špičkových francouzských kolekcí. Aktuálně například kolegové zpracovávají výjimečnou pozůstalost jednoho z významných sběratelů surrealismu. Moc se těším, až díla představíme veřejnosti. ▣